

De Lelylijn is een waardevolle investering vol mogelijkheden voor Noordelijk Nederland

Grootschalige miljardeninvestering in de Lelylijn zorgt voor meer bereikbaarheid, werk, woningen en leefbaarheid in Noordelijk Nederland

Het project Lelylijn heeft als opdracht om onderzoek door Rijk en Regio op te leveren. Het merendeel van deze onderzoeken is inmiddels gereed, net als een onderzoek naar de benodigde investeringskosten. Hieruit blijkt dat er weliswaar een kostbare investering nodig is voor het beter verbinden van Noordelijk Nederland met de rest van Nederland, maar dat de mogelijkheden die daardoor in Noordelijk Nederland ontstaan enorm versterkt worden. Dat geldt met name op het gebied van wonen, werken, onderwijs en zorg.

Investeringskosten

De meest voordelige variant zou 8,2 miljard euro moeten kosten; de meest kostbare 17,2 miljard euro. De middelste variant die qua schattingen de meeste rijtijdwinst en reizigers zou opleveren, zou 13,8 miljard euro moeten kosten. Onderhoudskosten zijn daarin niet meegerekend: die worden geschat op 125 tot 525 miljoen euro per jaar.

Tot nu toe is 3,4 miljard euro gereserveerd voor de Lelylijn door het vorige kabinet. Daarnaast heeft de regio al uitgesproken bij te willen dragen en kan er een Europese aanvraag worden gedaan. De hoogte van die bedragen is echter nog niet bekend.

Meerwaarde voor de reiziger

Drachten en Emmeloord zijn belangrijke steden die op dit moment niet zijn aangesloten op een spoor. Met de komst van de Lelylijn is dat een wezenlijke verbetering voor de inwoners in en rondom deze plaatsen, met name voor hun mobiliteit. Zowel regionaal als nationaal.

Reizigers die in Leeuwarden of Groningen instappen kunnen door de Lelylijn drie kwartier sneller in Amsterdam zijn dan nu; de totale reis duurt dan één uur en een kwartier. Dat is de variant via Drachten en Heerenveen. De variant via de Afsluitdijk levert minder tijdwinst op; een kwartier. Minder reizigers zullen gebruik maken van deze route, is de verwachting. De route via Assen levert een half uur tijdwinst op. Door alle drie de varianten wordt het Noorden hoe dan ook beter aangesloten op de rest van Nederland, en dat geldt voor alle dorpen, kleine en grote steden in Flevoland, Fryslân, Groningen en Noord-Drenthe.

Meerwaarde voor het Noorden

Met als uitgangspunt dat de Lelylijn goed moet zijn voor natuur, bodem en water én mens, is onderzocht wat de Lelylijn zou kunnen betekenen voor Noordelijk Nederland. Helder is dat kleinere én grotere dorpen een verbeterde verbinding krijgen op een groot OV-netwerk. Samen met lokale en regionale OV-aanpassingen zou dat betekenen dat mensen hierdoor dichterbij voorzieningen komen te wonen. De scholier uit Drachten die een beroepsopleiding in Groningen wil volgen, is door de komst van de Lelylijn aanzienlijk sneller bij zijn onderwijsinstelling dan met het huidige OV: De reistijd tussen Drachten en Groningen gaat namelijk van 42 minuten met de bus naar 13 minuten per trein over de Lelylijn.

Kleinere steden krijgen meer mogelijkheden om te ontwikkelen en verstedelijken doordat ze onderling een beter netwerk vormen; het gaat dan om Emmeloord, Drachten en Heerenveen. Daarnaast zijn Lelystad, Leeuwarden en Groningen als grootste steden nóg meer in staat om zich te versterken en de leefbaarheid voor de regio te vergroten.

Inwoners van de Noordelijke provincies krijgen door een verbeterde verbinding op datzelfde netwerk ook meer kansen én keuzevrijheid door de verhoogde bereikbaarheid van werkgelegenheid, onderwijsinstellingen en zorginstellingen. Het lokale OV kan op dit regionale en nationale netwerk worden aangesloten.

Bij het ontwerpen van de uiteindelijke route moet voldoende oog zijn voor de huidige rust, ruimte en eigenheid van de regio's; ook dat is meegenomen in deze onderzoeken.

Meerwaarde voor <gemeente/regio/provincie>

Door jullie zelf in te vullen!

Wonen, werken, leven

Doordat de Lelylijn grote steden met kleinere steden met dorpen aan elkaar verbindt, zijn er meer kansen voor mensen op onderwijs, zorg en banen. De komst van de Lelylijn betekent veel voor de regio; dorpen en steden die niet in de nabijheid van de Lelylijn liggen kunnen ook meeprofiteren als de regio nu al nadenkt over de juiste aansluitingen.

Direct naast de Lelylijn worden tot 115.000 extra woningen verwacht. In totaal kan Noordelijk Nederland daardoor tot 181.000 woningen voor Nederland zorgen.

Qua banen worden er door de komst van de Lelylijn tot 70.000 extra banen verwacht; in totaal zijn dat 132.000 nieuwe banen in Noordelijk Nederland. Bedrijven in Drachten en Emmeloord kunnen door de komst van de Lelylijn makkelijker studenten voor kennis en innovatie aantrekken dan nu.

Proces van besluitvorming

Het Lelylijn-project bevindt zich in de onderzoeksfase van de MIRT-werkwijze. De onderzoeken naar bereikbaarheid en ruimtelijke ontwikkelingen (NOVEX) zijn nu gereed. De onderzoeken naar brede welvaart en de internationale meerwaarde lopen nog. De verzamelingen aan onderzoeken worden voorgelegd aan het Bestuurlijk Overleg MIRT in november. Dan wordt gekeken naar een eventueel vervolg van de Lelylijn. Het BO-MIRT kan besluiten of het project doorgaat naar de Verkenningsfase.

Eind 2022 hebben Rijk en regio gezamenlijk besloten tot een MIRT1 en NOVEX2 onderzoek naar de Lelylijn, een nieuwe en snelle spoorverbinding tussen Lelystad en Groningen en Leeuwarden. Een spoorverbinding die Noordelijk Nederland (Groningen, Fryslân, Drenthe en Flevoland) en de Randstad dichterbij elkaar brengt en de verschillen tussen regio's kan verkleinen.

Het onderzoek naar de Lelylijn richt zich op het nut en de noodzaak van de Lelylijn en welk ontwikkelperspectief de Lelylijn (Noordelijk) Nederland kan bieden. Dit gaat over de spoorverbinding zelf, de ruimtelijke ontwikkelingen en de impact op de brede welvaart in Nederland en Noordelijk Nederland in het bijzonder.

Medio 2024 is de Lelylijn opgenomen in het Hoofdlijnenakkoord 2024-2028: "De aanleg van de Lelylijn wordt voortgezet, waarbij met de aanleg wordt gestart in Groningen indien dit uitvoerings-technisch mogelijk is". Het vorige kabinet heeft een bijdrage van € 3,4 miljard gereserveerd.

Regeerprogramma 2024

In het regeerprogramma van september 2024 staat het volgende opgenomen over de toekomst van de Lelylijn: Op basis van de resultaten van het onderzoek naar de Lelylijn komt het kabinet in overleg met de regio – eind 2024 – tot een vervolgopdracht.

Samenwerking

In het MIRT- en NOVEX-onderzoek werken Rijk (ministerie I&W, EZ, VRO) en Regio (provincies Flevoland, Fryslân, Groningen, gemeenten Groningen, Leeuwarden, Noordoostpolder en Wetterskip Fryslân, RWS en ProRail) samen. Wetterskip Fryslân vertegenwoordigt de Waterschappen

Noorderzijlvest en Zuiderzeeland. De genoemde gemeenten vertegenwoordigen diverse andere belanghebbende gemeenten.